

El sector públic andorrà: realitat i repte

El Principat inicia una nova etapa de govern amb importants reptes per davant i la necessitat de redreçar el camí per afrontar-los amb optimisme i realisme. En un entorn de crisi internacional i forta pressió del G-20 sobre els paradisos fiscals (més com a excusa que com a necessitat), definir amb encert l'activitat financera del sector públic, és a dir, gestionar de la millor forma possible els recursos disponibles, per tal de prioritzar i atendre amb eficiència les necessitats del país, es converteix en una labor essencial alhora que complexa. Es tracta d'una feina difícil ja que ha de combinar de forma adequada les prioritats de la ciutadania, el rigor tècnic que asseguri la viabilitat, l'habilitat política que permeti portar-les endavant, i la pedagogia que garanteixi la comprensió per part de l'electorat de cada una de les decisions.

Si aquesta és de per si una àrdua tasca, en el moment de crisi actual resulta encara més complicada ja que el conjunt de necessitats semblen multiplicar-se, mentre es debiliten els recursos: menors ingressos impositius conseqüència del descens de l'activitat econòmica, i majors dificultats a l'hora de sol·licitar préstecs a un sistema financer en hores baixes.

Parlant de realisme, si fem un cop d'ull al tancament dels comptes públics per a 2008, observem que la despesa liquidada per les principals administracions públiques del país -Govern, Comuns i CASS- s'apropa als 750 milions d'euros, representant prop de 9.000 euros per resident andorrà, és a dir, si continua la tendència el 2009 una família tipus de 4 membres hauria d'aportar prop de 36.000 euros perquè el sector públic andorrà pugui fer front al pagament de salaris, transferències, inversions i altres compromisos.

Però si tenim en compte que el total d'ingressos fiscals recaptats per les administracions esmentades va ser inferior als 550 milions d'euros (al voltant de 6.500 euros per càpita), podem extreure dues conclusions importants: primera, a Andorra es paguen impostos; i segona, és necessari buscar fonts de finançament alternatives.

La primera conclusió ja era present en la ment i les butxaques dels andorrans des de fa temps, el necessari ara és aconseguir que el sistema fiscal andorrà trobi el seu encaix en el si de l'OCDE tenint com a principis bàsics la transparència, eficiència, equitat i comoditat per al contribuent; la segona conclusió es refereix a un recurs molt utilitzat a la pràctica totalitat dels països però que, en el cas del Principat, ha de ser tractat amb prudència: l'endeutament.

El 2008 el préstec acumulat necessari per anar cobrint les successives diferències negatives entre ingressos i despeses superava els 750 milions d'euros (uns 550 milions corresponents al Govern i 200 milions als Comuns), si tenim en compte que tard o d'hora s'haurà de liquidar aquest import, estem davant d'un altre xec proper als 9.000 euros per resident.

Si aquest és el diagnòstic, ens vénen al cap diverses preguntes relacionades entre si:

Pot mantenir Andorra aquests nivells de despesa pública? Nivells que en un 70% corresponen a despeses de funcionament, aquelles que garanteixen el dia a dia de l'administració, i en un 30% a despeses en inversió, aquelles que generen les infraestructures necessàries per garantir la viabilitat futura del país. Es pot finançar l'esmentada despesa via impostos? Les dades mostren que la pressió fiscal andorrana (percentatge que representa la recaptació via impostos

sobre el PIB) s'apropa al 22%, i la crisi econòmica no ajuda a incrementar la recaptació, l'últim any els ingressos fiscals del Govern van disminuir prop d'un 7%.

Pot continuar augmentant Andorra el seu volum d'endeutament? Andorra només pot finançar-se demanant als bancs perquè, a dia d'avui, no emet deute públic. L'endeutament contret pel Govern i els Comuns ha passat dels 260 milions l'any 2000 als 750 milions actuals, amb un increment al llarg de l'últim any del 40%, les dades i la particular situació que viu el sector financer, no semblen deixar aquesta via exempta de riscos.

Per tant, com dèiem a l'inici de l'article són molts els reptes que afrontar però la garantia de l'èxit està en assumir la realitat de partida i avançar transmetent confiança. Thomas Friedman sosté que al món actual el "cóm" es fan les coses és important: els governs, les empreses i els individus tenim una personalitat (cóm fem les coses, si complim, cómo prenem les decisions, cómo col·laborem, cómo generem confiança, cómo ens relacionem amb els clients, amb el medi ambient i amb l'entorn social) que és el que determina el nostre destí.

Fernando Álvarez